

מקורות בעניני ה"ר והקדמה לב"ב פרק השותפין

Page 1 of 7 – YIJE 5782 – Set 2

- 1 תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ב עמוד א
- 2 מתני'. השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר - בונין את הכותל באמצע. מקום שנהגו לבנות גויל, גזית, /
- 3 כפיסין, בלינין - בונין, הכל כמנהג המדינה. גויל - זה נותן ג' טפחים וזה נותן ג' טפחים; בגזית - זה נותן
- 4 טפחים ומחצה וזה נותן טפחים ומחצה; בכפיסין - זה נותן טפחים וזה נותן טפחים; בלינין - זה נותן
- 5 טפח ומחצה וזה נותן טפח ומחצה. לפיכך, אם נפל הכותל - המקום והאבנים של שניהם. וכן בגינה, מקום
- 6 שנהגו לגדור - מחייבין אותו; אבל בבקעה, מקום שנהגו שלא לגדור - אין מחייבין אותו, אלא אם רצה,
- 7 כונס לתוך שלו ובונה ועושה חזית מבחוץ. לפיכך, אם נפל הכותל - המקום והאבנים שלו. אם עשו מדעת
- 8 שניהם - בונין את הכותל באמצע ועושין חזית מכאן ומכאן. לפיכך, אם נפל הכותל - המקום והאבנים של
- 9 שניהם.
- 10 גמ'. סברוה מאי מחיצה? גודא, כדתינא: מחיצת הכרם שנפרצה - אומר לו גדור, חזרה ונפרצה - אומר לו
- 11 גדור,
- 12 תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ב עמוד ב
- 13 נתיאש הימנה ולא גדרה - ה"ז קידש וחייב באחריות; טעמא דרצו, הא לא רצו - אין מחייבין אותו, אלמא:
- 14 היזק ראייה לאו שמיה היזק. ואימא: מחיצה - פלוגתא, דכתיב: ותהי מחצת העדה, וכיון דרצו - בונין את
- 15 הכותל בעל כרחו, אלמא: היזק ראייה שמיה היזק! אי הכי, האי שרצו לעשות מחיצה, שרצו לחצות מבעי
- 16 ליה! אלא מאי? גודא, בונין את הכותל, בונין אותו מבעי ליה! אי תנא אותו, הוה אמינא במסיפס בעלמא,
- 17 קמ"ל כותל.
- 18 בונין את הכותל באמצע וכו'. פשיטא! לא צריכא, דקדים חד ורצויה לחבריה, מהו דתימא מצי א"ל: כי
- 19 איתרצאי לך - באוירא, בתשמישתא לא איתרצאי לך, קמ"ל. והיזק ראייה לאו שמיה היזק? (סימן: גינה
- 20 כותל כופין וחולקין חלונות דרב נחמן) ת"ש: וכן בגינה! גינה שאני, כדר' אבא, דאמר ר' אבא אמר רב הונא
- 21 אמר רב: אסור לאדם לעמוד בשדה חבירו בשעה שהיא עומדת בקמותיה. והא וכן קתני! אגויל וגזית.
- 22 ת"ש: כותל חצר שנפל - מחייבין אותו לבנות עד ד' אמות! נפל שאני. ודקארי לה מאי קארי לה? סיפא
- 23 איצטריכא ליה: מד' אמות ולמעלה - אין מחייבין אותו. ת"ש: כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר; ש"מ:
- 24 היזק ראייה שמיה היזק! היזקא דרבים שאני. ודיחיד לא? ת"ש: אין חולקין את החצר עד שיהא בה ד'
- 25 אמות לזה וד' אמות לזה; הא יש בה כדי לזה וכדי לזה - חולקין, מאי לאו בכותל! לא, במסיפס בעלמא.
- 26 תא שמע: החלונות, בין מלמעלה בין מלמטה ובין מכנגדן - ד' אמות; ותני עלה: מלמעלה - כדי שלא יציץ
- 27 ויראה, מלמטן - כדי שלא יעמוד ויראה, מכנגדן - כדי שלא יאפילו! היזקא דבית שאני. תא שמע, דאמר רב
- 28 נחמן אמר שמואל: גג הסמוך לחצר חבירו - עושין לו מעקה גבוה ד' אמות! שאני התם, דאמר ליה בעל
- 29 החצר לבעל הגג: לדידי קביעה לי תשמישי, לדידך לא קביעה לך תשמישתך, ולא ידענא בהי עידנא
- 30 סליקא ואתית
- 31 תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ג עמוד א
- 32 דאיצטנע מינך. לישנא אחרינא אמרי לה: סברוה מאי מחיצה? פלוגתא, דכתיב: ותהי מחצת העדה, וכיון
- 33 דרצו - בונין את הכותל בעל כורחן, אלמא: היזק ראייה שמיה היזק. אימא: מאי מחיצה? גודא, (דתנן)
- 34 +מסורת הש"ס: [דתניא+] מחיצת הכרם שנפרצה - אומר לו גדור, נפרצה - אומר לו גדור, נתיאש הימנה
- 35 ולא גדרה - הרי זה קידש וחייב באחריותה; וטעמא דרצו, הא לא רצו - אין מחייבין אותו, אלמא: היזק
- 36 ראייה לאו שמיה היזק! אי הכי, בונין את הכותל, בונין אותו מבעי ליה! אלא מאי? פלוגתא, אי הכי, שרצו
- 37 לעשות מחיצה, שרצו לחצות מבעי ליה! כדאמרי אינשי: תא נעביד פלוגתא. ואי היזק ראייה שמיה היזק,
- 38 מאי איריא רצו? אפי' לא רצו נמי! א"ר אסי א"ר יוחנן: משנתנו - כשאין בה דין חלוקה, והוא דרצו. מאי

מקורות בעניני ה"ר והקדמה לב"ב פרק השותפין

Page 2 of 7 – YIJE 5782 – Set 2

- 1 קמ"ל? דכי לית ביה דין חלוקה כי רצו פליגי, תנינא: אימתי? בזמן שאין שניהם רוצים, אבל בזמן ששניהם רוצים - אפילו פחות מכאן חולקין! אי מהתם, הוה אמינא: אפילו פחות מכאן - במסיפס בעלמא, קמ"ל
- 2 הכא כותל. וליתני הא ולא ליתני הרך! סיפא איצטריכא ליה: וכתבי הקדש, אף על פי ששניהם רוצים - לא יחלוקו.
- 3 תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ד עמוד א
- 4
- 5 וכן בגינה, מקום שנהגו לגדור - מחייבין אותו. הא גופא קשיא, אמרת: וכן בגינה, מקום שנהגו לגדור - מחייבין אותו, הא סתמא - אין מחייבין אותו; אימא סיפא: אבל בקעה, מקום שנהגו שלא לגדור - אין מחייבין אותו, הא סתמא - מחייבין אותו; השתא סתם גינה אמרת לא, סתם בקעה מיבעיא? אמר אביי,
- 6 ה"ק: וכן סתם גינה, ובמקום שנהגו לגדור בבקעה - מחייבין אותו. אמר ליה רבא: אם כן, מאי אבל? אלא אמר רבא, הכי קתני: וכן סתם גינה כמקום שנהגו לגדור דמי, ומחייבין אותו; אבל סתם בקעה כמקום שלא נהגו דמי, ואין מחייבין אותו.
- 7 תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב
- 8 אמר אביי: שני בתים בשני צדי רשות הרבים - זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו, זה שלא כנגד זה ומעדיף. מאי איריא ברשות הרבים? אפילו רשות היחיד נמי! רשות הרבים איצטריכא ליה, מהו דתימא נימא ליה: סוף סוף הא בעית לאצטנועי מבני רשות הרבים, קמ"ל דא"ל: רבים - ביממא חזו לי, בליליא לא חזו לי, את בין ביממא בין בליליא חזית לי; א"נ, רבים - כי קאימנא חזו לי, כי יתיבנא לא חזו לי, את חזית לי בין כי קאימנא בין כי יתיבנא; רבים - כי מעיינו חזו לי, כי לא מעיינו לא חזו לי, את ממילא נמי חזית לי. אמר מר: זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו, זה שלא כנגד זה ומעדיף.
- 9 פשיטא! לא צריכא, דקדים חד מנייהו ועבד, מהו דתימא נימא ליה אידך: שקול אוזינקא ועבדיה את כוליה, קמ"ל דא"ל: את מ"ט לא עבדת? משום דמיתרע אשיתך, אנא נמי מיתרע ליה אשיתאי. אמר ר"נ אמר שמואל: גג הסמוך לחצר חבירו - עושה לו מעקה גבוה ד' אמות, אבל בין גג לגג לא; ור"נ דידיה אמר: אינו זקוק לד"א, אבל זקוק למחיצת עשרה. למאי? אי להיזק ראייה, ארבע אמות בעינן! אי לנתפס עליו כגנב, במסיפס בעלמא סגי! אי לגדיים וטלאים, בכדי שלא יזדקק בבת ראש סגי! לעולם לנתפס עליו כגנב, במסיפס מצי משתמיט ליה, [אמר: ממצורי קממצירנא], במחיצת עשרה לא מצי משתמיט ליה. מיתיבי: אם היה חצרו למעלה מגגו של חבירו - אין נזקקין לו; מאי לאו אין נזקקין לו כלל! לא, אין נזקקין לד' אמות, אבל נזקקין למחיצת עשרה. איתמר: שתי חצרות זו למעלה מזו - אמר רב הונא: תחתון בונה מכנגדו ועולה, ועליון בונה מכנגדו ועולה; ורב חסדא אמר: עליון מסייע מלמטה ובונה. תניא כוותיה דרב חסדא: שתי חצרות זו למעלה מזו, לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדי ועולה, אלא מסייע מלמטה ובונה, ואם היתה חצרו למעלה מגגו של חבירו - אינו זקוק לו
- 10 תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף כב עמוד ב.
- 11 רב יוסף התלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א
- 12 אתו אומני ויתבי תותייהו, ואתו עורבי - אכלי דמא וסלקי אבי תאלי ומפסדי תמרי, אמר להו רב יוסף: אפיקו לי קורקור מהכא. א"ל אביי: והא גרמא הוא! א"ל: הכי אמר רב טובי בר מתנה, זאת אומרת: גרמא בניזקין אסור. והא אחזיק [להו]! הא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא: אין חזקה לנזקין. ולא איתמר עלה, רב מרי אמר: בקוטרא, ורב זביד אמר: בבית הכסא? אמר ליה: הני לדידי דאנינא דעתאי, כי קוטרא ובית הכסא דמו לי. וה ליה הנהו תאלי דהוו

מקורות בעניני ה"ר והקדמה לב"ב פרק השותפין

Page 3 of 7 – YIJE 5782 – Set 2

- 1 תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף נט עמוד א
- 2 חלון המצרית אין לה חזקה כו'. מאי שנא גבי סולם דלא מפרש, ומאי שנא גבי חלון דמפרש? משום דקא
3 בעי איפלוגי רבי יהודה בסיפא. אמר רבי זירא: למטה מד' אמות - יש לו חזקה, ויכול למחות; למעלה
4 מארבע אמות - אין לו חזקה, ואינו יכול למחות; ורבי אילעא אמר: אפילו למעלה מארבע אמות - אין לו
5 חזקה, ויכול למחות. לימא, בכופין על מדת סדום קא מיפלגי, דמר סבר: כופין, ומר סבר: אין כופין! לא,
6 דכולי עלמא - כופין, ושאני הכא, דאמר ליה: זימנין דמותבת שרשיפא תותך, וקיימת וקא חזית. ההוא
7 דאתא לקמיה דר' אמי, שדריה לקמיה דרבי אבא בר ממל, אמר ליה: עביד ליה כרבי אילעא. אמר שמואל:
8 ולאורה, אפי' כל שהוא יש לו חזקה
- 9
- 10 תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף נט עמוד ב
- 11
- 12 פחות מטפח - אין לו חזקה, ואינו יכול למחות. אמר רב הונא: לא שנו אלא בעל הגג בבעל החצר, אבל
13 בעל החצר בבעל הגג יכול למחות; ורב יהודה אמר: אפילו בעל חצר בבעל הגג אינו יכול למחות. לימא,
14 בהיזק ראייה קמיפלגי, דמר סבר: שמיה היזק, ומר סבר: לאו שמיה היזק! לא, דכולי עלמא - שמיה היזק,
15 ושאני הכא, דאמר ליה: לתשמישתא לא חזי, למאי חזי? למתלא ביה מידי, מהדרנא אפאי ותלינא ביה.
16 ואידך? א"ל: זימנין דבעיתת
- 17 מתני'. לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין. לקח בית בחצר אחרת - לא יפתחנה בחצר השותפין. בנה
18 עלייה על גבי ביתו - לא יפתחנה לחצר השותפין, אלא אם רצה - בונה את החדר לפניו מביתו, ובונה
19 עלייה על גבי ביתו, ופותחה לתוך ביתו
- 20 גמ'. מאי איריא לחצר השותפין? אפילו לחצר חבירו נמי לא! לא מיבעיא קאמר, לא מיבעיא לחצר חברו
21 דלא, אבל לחצר השותפין דא"ל: סוף סוף הא קא בעית אצטנועי מינאי בחצר, קא משמע לן דאמר ליה:
22 עד האידנא בחצר הוה בעינא אצטנועי מינך, השתא אפי' בבית נמי בעינא אצטנועי מינך. ת"ר: מעשה
23 באדם אחד שפתח חלוניו לחצר השותפין, ובא לפני ר' ישמעאל בר רבי יוסי, אמר לו: החזקת, בני,
24 החזקת; ובא לפני רבי חייא, אמר: יגעת ופתחת, יגע וסתום
- 25 תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ס עמוד א
- 26 מתני'. לא יפתח אדם לחצר השותפין פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון; היה קטן - לא יעשנו גדול, אחד -
27 לא יעשנו שנים. אבל פותח הוא לרה"ר פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון; היה קטן - עושה אותו גדול,
28 ואחד - עושה אותו שנים
- 29 גמ'. מנהני מילי? א"ר יוחנן, דאמר קרא: וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו, מה ראה?
30 ראה שאין פתחי אהליהם מכוונין זה לזה, אמר: ראויין הללו שתשרה עליהם שכינה
- 31 היה קטן - לא יעשנו גדול. סבר רמי בר חמא למימר: בר ד' לא לישויה בר תמניא, דקא שקיל תמניא
32 בחצר, אבל בר תרתי לישויה בר ארבעה - שפיר דמי; א"ל רבא, מצי א"ל: בפיתחא זוטרא מצינא
33 לאצטנועי מינך, בפיתחא רבה לא מצינא אצטנועי מינך

מקורות בעניני ה"ר והקדמה לב"ב פרק השותפין

Page 4 of 7 – YIJE 5782 – Set 2

- 1 אחד - לא יעשנו שנים. סבר רמי בר חמא למימר: בר ארבעי לא לישוייה תרי בני תרתי תרתי, דקא שקיל
2 תמני בחצר, אבל בר תמני לישוייה בני ארבעי ארבעי - שפיר דמי; א"ל רבא, מצי אמר ליה: בחד פיתחא
3 מצינא אצטנועי מינך, בתרי לא מצינא אצטנועי מינך.
- 4 אבל פותח הוא לרה"ר פתח כנגד פתח. דא"ל: סוף סוף הא בעית אצטנועי מבני רה"ר.
- 5 חדושי הרמב"ן מסכת בבא בתרא דף נט עמוד א
- 6 הא דתנן במתני' חלון הצורי יש לו חזקה. לאו בשיש בהן היזק ראייה ולומר שאינו יכול למחות בידו לסלק
7 היזקו מאחר שהחזיק, אלא חזקה שאינו יכול לבנות כנגדן ולהאפיל עליו קאמרין, שאע"פ שאינו עשוי
8 לאורה כיון שיש לו ממנו אורה לא כל הימנו להאפיל עליו, ובשאיין בהם היזק ראייה עסקינן. והרב רבי
9 אפרים ז"ל פירש כיון שאינו עשוי לאורה אינו מרחיק כדי שלא יאפיל אלא שביק ליה רווחא כי היכי דעייל
10 ביה אורא. ואין דבריו נכונים, שאע"פ שאינו עשוי לכך כיון שהוא נהנה באורו אינו בדין להאפיל, ועוד
11 שהוא דן אותם בדין חדש שלא הוזכר בגמרא הרחק חלון משום אור.
- 12 וכן הא דאמרין למטה מארבע אמות יש לו חזקה. לומר שאם החזיק בה אין חברו יכול לבנות כנגדו עד
13 שירחיק כדין. ויכול למחות. כשבא זה לפתוח שם חלון יכול למחות אף על פי שאין בו היזק ראייה, משום
14 דא"ל מחזקת עלי ואתה מצריכני להרחיק שלא לבנות כנגדך ונמצא מזיקו מעכשיו בפתיחת חלונות
15 וממעט רשותו, וכל שכן אם יש בו היזק ראייה שהוא יכול למחות בו. למעלה מארבע אמות אין לו חזקה.
16 אף על פי שאין בו היזק ראייה כשיבא חברו למחר יכול לבנות כנגדו בסמוך, לפיכך אינו יכול למחות,
17 כלומר לעולם אינו יכול למחות ואפילו היה בו היזק ראייה, אבל אם אין בו היזק ראייה כגון שהוא פתוח
18 לבקעה או בענין אחר פשיטא שאינו יכול למחות צריכא למימר. ור' אילעאי אמר יכול למחות משום היזק
19 ראייה.
- 20 וכן הא דתנן הזיז עד טפח יש לו חזקה ויכול למחות. בבעל חצר בשאיין בו היזק ראייה עסקינן שאין בעל
21 החצר יכול לבנות תחתיו, אבל בעל הגג על בעל החצר. כלומר אם יש בו היזק ראייה לעולם אין לו חזקה,
22 שכל דבר שיש בו היזק ראייה כגון חלונות וכל שכווצא בהן אין לו חזקה דקוטרא ובית הכסא דמו. כך
23 השיב רבינו הגדול ז"ל בתשובותיו.
- 24 ולפי דעתו ההוא דאתא לקמיה דר' ישמעאל וא"ל רבי חייא דלא הוי חזקה, לעולם קאמר ליה, וא"ת אי הכי
25 מנא ליה לרב נחמן דר' ישמעאל סבר לאלתר הוי חזקה, דילמא לעולם אימא לך לאלתר לא הוי חזקה וכי
26 הוה מעשה לאחר זמן מרובה היה ואפילו הכי ר' חייא לית ליה חזקה. איכא למימר כיון דר' ישמעאל לא
27 בעא מניה סהדי כמה ימים יש שפתח ואמר סתם החזקת משמע לאלתר, ור' חייא נמי דא"ל יגעת ופתחת
28 יגע וסתם משמע דלעולם אין לו חזקה. ומפורש בירושלמי הפותח חלון בחצר חברו במעמד חברו יכול
29 לומר לו יגעת ופתחת בשמאל יגע וסתם בימין הגע עצמך שהיה שם יכול למימר בעינא הוינא תלעי הגע
30 עצמך שהיה מושיט לי צרורות יכיל למימר מגחך הוינא באהין גברא. ושמעת מינה שאין להם חזקה, שאלו
31 היה חזקה להיזק ראייה לעולם כיון שהוא פותח במעמד חברו והוא מושיט לו צרורות מיד נתקיימה חזקתו,
32 כדאמרין (ל"ה ב') אי דלי צנא דפירי לאלתר הוי חזקה וכו', ואמרין נמי (מ"א א') והא אית לי סהדי דאתא
33 וסייע בגודא בהדאי, וכיון שלא נתקיימה חזקה בכך לא מקיימא ליה חזקה לעולם היכא שיש שם היזק
34 ראייה כדעת רבינו הגדול ז"ל.
- 35 ומסתברא כותיה שאני אומר קוטרא ובית הכסא לפי שהן נזקין בגוף אין להם חזקה, לא אמרו חזקה
36 בנזקין אלא בנזקי ממון דאמת המים וסיד וסלעים והשוניין עמהם (י"ז א') שאין נזקן אלא בכותלו של
37 חברו, אדם מוחל על כותלו אפילו יפיל אותו ממש, אבל קוטרא ובית הכסא שהוא עצמו ניזוק ומצטער
38 בהם אין להם חזקה, וזהו טעמו של רב יוסף (כ"ג א') בקורקור, שהאסטניסין ואניני הדעת מצטערין ונזקין

מקורות בעניני ה"ר והקדמה לב"ב פרק השותפין

Page 5 of 7 – YIJE 5782 – Set 2

- 1 הן בכך, והוא הדין וכל שכן בהיזק ראייה דנזקי אדם באדם הוא, אי משום עין רעה אי משום לישנא בישא
2 אי משום צניעותא, ועוד מי ידע כמה מטי ליה דלמחול, ועוד דאפילו מחל הניזק כיון דודאי אסור הוא למזיק
3 להזיקו בראיה ולהסתכל בו לדעת ואין אדם יכול ליזהר בכך לעמוד כל היום בעצימת עינים, על כרחנו
4 נאמר לזה סתום חלונוך ואל תחטא תדיר, וזהו טעמם של גאונים שדנו ברבוי הדרך אין לו חזקה מפני
5 שהוא צער בגוף, כענין ששנינו (כ"ב) איני יכול לישן מקול הנכנסים והיוצאין דאמר סבור הייתי לקבל
6 ועכשיו איני יכול לקבל כמו שאמר' בירושלמי וכתבינא לה בדוכתה לעיל (כ"ג א')
- 7 ומסתברא בחלון שאין לו חזקה כגון מצרי או למעלה, מכיון שאינו צריך הוא לסתמו אף על פי שאין לו
8 מכנגדו כדי שלא יאפיל אבל מלמעלן שלא יציץ ויראה ומלמטה שלא יעמוד ויראה יש לו, שאם אתה מתיר
9 לו היזק ראייה אתה מצריכו לסתמו, ולא יהא אלא בבאים שניהן לבנות בבת אחת אינו בדין שנתיר לזה
10 היזק ראייה שגירי הוא, וכיון שאינו מצריך להרחיק ממנו אין לו למחות בידו לומר סתום או אזיק אותו
11 בגיראי, וראיתי למקצת המחברים האחרונים שטעו בזה
- 12 והוי יודע שחזקת החלונות והזיזין וכל שכיוצא בהן מדבר שאינו אלא נזק ואינו גזל גוף קרקע, כגון סמיכת
13 הקירות וגפת וזבל וסיד וכל נזקי פרקין דלא יחפור, ומרזב ומזחילה ודכולהו נטפי ושופכי, אינה חזקת
14 שלש שנים אלא מכי מבריר הזיקה ושתק מחל, שלא אמרו שלש שנים אלא משום דתלת שנים מזדהר
15 איניש בשטרי, הלכך כל החזקות המתקיימות בלא טענה כגון אלו אין צריך שלש שנים, אף על פי שאמרו
16 דלאלתר לא הוי חזקה, וכן קבלנו מן הגאונים ומרבני ספרד האחרונים ז"ל. וזהו שאמרו (ו' ב') בהאי
17 כשורא דמטללתא (דעד) [לבתר] תלתין יומין הויא חזקה. כלומר שלא יסלקנה משם כל זמן שכותל זה
18 קיים אבל נפל אין לו במקום כלום ואין לו לחזור ולסמוך עליה, ואין חזקה זו צריכה טענה, וכבר כתבתי זה
19 למעלה בתחלת המשנה, ושלא כדברי הרב רבי שמואל ז"ל שכתב כל הני יש להן חזקה דמתניתין בחזקת
20 שלש שנים
- 21 ר"י מיגאש מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב
- 22 אמר אב"י שני בתים בשני צידי רשות הרבים וכו' והיה דאמרין לקמן אבל בין גג לא דשמעת מינה דגגין
23 אין בהם משום היזק ראייה התם בגגין שאין עשוין לדירה והכא בגגין העשוין לדירה ואב"י לא אתא
24 לאשמועינן דגגין העשוין לדירה יש בהן היזק ראייה אלא תקנתא אתא לאשמועינן. ולא דמי למאי דאמרין
25 אבל פותח הוא לרשות הרבים פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון משום דהתם לא גביהי החלונות מרשות
26 הרבים אלא לבני רשות הרבים גופה הוא דפתיחי ומאן דחליף ואזיל ברשות הרבים קא חזי ליה להדיא
27 ויכול למימר הא בעית אצטנועי מבני רשות הרבים אבל הכא לענין גגין דגביהי ומאן דחליף ברשות הרבים
28 לא חזי בהו לא. ושמעין מיהא דאב"י דמאן דבעי למפתח חלונותיו לחצר חבירו דינא הוא דמעכב עליה
29 ואף ע"ג דקיימא לן כר' יוסי דאמר על הניזק להרחיק את עצמו היזק ראייה גירי הוא ואמרין מודה רבי יוסי
30 בגירי
- 31 ראב"ן בבא בתרא
- 32 סוגיא דשמעתא דהשותפין דהיזק ראייה שמיה היזק דדייקין טעמא דרצו הא לא רצו אין מחייבין אותו
33 ואמר רבי (יוסי) [אסי] א"ר יוחנן משנתינו בשאין בה [דין] חלוקה הילכך אי לא רצה אין מחייבין אותו אבל
34 יש שם דין חלוקה מחייבין אותו אלמא היזק ראייה שמיה היזק ומחייבין אותו לסלק היזקו. ואי קשיא
35 האמר רב יהודה אמר שמואל [כ"ה ב] הילכתא כרבי יוסי דאמר על הניזק להרחיק את עצמו והכא מחייב
36 למזיק. תריץ הא אמרי [שם] מודה ר' יוסי בגירי דיליה והיזק ראייתו גירי דיליה נינהו שמזיק בראייתו
37 דעינא בישא מיקלא קלי [כדאיתא] בפרק המפקיד [מ"ב א] הילכך עליו להרחיק את עצמו
- 38 שולחן ערוך חושן משפט הלכות נזקי שכנים סימן קנד סעיף טז

מקורות בעניני ה"ר והקדמה לב"ב פרק השותפין

Page 6 of 7 – YIJE 5782 – Set 2

- 1 עד] ראובן שהיו לו חלונות בביתו נגד חצירו או גינתו של חברו (ו) וכותל ביניהן, ונפל הכותל וע"י זה
2 ראובן רואה לרשות חברו, {לט} צריך לסתום חלונותיו, ואף על פי שעשאו בהיתר. כן כתב הרא"ש
3 בתשובה (הביאו הטור סכ"ב). [עה] מיהו אם היה בית מפסיק והיה ג"כ של ראובן (מא) או של אחר שהיה
4 רואה מאותו בית לרשות חברו, ונפל ועל ידי כך רואה מבית אחר, א"צ לסתום חלונותיו (ז) דמאי שנא
5 (שוראין) מבית זה או מבית אחר (טור שם). [עו] <טז> מיהו יש חולקין וסבירא להו דהיזק ראייה מיקרי
6 היזק דממילא, ומאחר שעשה בהיתר על הניזק להרחיק עצמו. ועיין לקמן סימן קנ"ה
- 7 השוה פתחי תשובה וקצות שם
- 8 שולחן ערוך חושן משפט הלכות נזיקין סימן שעח סעיף ה
- 9 אפילו בראייתו, אם יש בו היזק לחברו (כ') אסור להסתכל בו. [ד] {ל'} לפיכך אסור לאדם לעמוד על שדה
10 חברו בשעה שעומדת בקמותיה
- 11 סמ"ע סימן שעח ס"ק ד
- 12 ד] לפיכך אסור לאדם לעמוד על שדה כו'. הא דכתבו הטור [סעיף ג'] והמחבר היזק ראייה זה בלשונם ולא
13 נקטו בלשונם הני היזק ראייה דסימן קנ"ד [ודוחק לומר דכונת המחבר לתרווייהו, דבמה שכתב ברישא
14 אפילו בראייתו אסור להסתכל, כיון להיזק ראייה דבסימן קנ"ד, ובסיפא כתב לפיכך כו' איירי אפילו היזק
15 ראייה דקמה בשדה, דאין הלשון משמע כן, גם בטור לא כתב אלא היזק ראייה דקאמר לגירסא [ב"מ ק"ז
16 ע"א] דאמר רב יודא ע"ש, [ע"ש בפרישה ודרישה]], משום דשם הראיה מצד עצמה אין עושה בהן היזק
17 אלא שגורמת היזק, כגון שחבירו לא יעשה עסקיו בחצר מכח שבוש(ה) ממנו, או שירא שיבוא לו היזק
18 השגת גבול או שאר ענינים כיוצא באלו, משא"כ שדה בקמותיה דהראיה מצד עצמה שולטת בה וגורמת
19 היזק, אבל לענין איסור הנהו מכל שכן דאסור, דבזה איכא למאן דאמר (בגמרא) דלית ביה אלא מדת
20 חסידות [עיין ברמב"ם פ"ב משכנים הט"ז ובמ"מ ובמגדול עוז שם], ועיין פרישה
- 21 מרדכי מסכת בבא בתרא פרק השותפין רמז תע - תעא
- 22 אמר אביי ב' בתים מב' צדי רה"ר כו' [רמז תעא] מעשה בראובן שבנה עליה בחצירו ופתח לו חלונות
23 לחצירו וחצירו של ראובן מפסיק יותר מד' אמות לבין חצירו של שמעון והנה שמעון קובל עליו מחמת היזק
24 ראייה דלא מצי שמעון לאצטנועי מיניה ועתה קי"ל כמו שפסק ר' חננאל דהיזק ראייה שמייה היזק ועתה
25 נראה דליכא [*מאן] דפליג אדאביי דאמר ב' בתים מב' צדי רה"ר דזה עושה מעקה לחצי גגו [*זזה עושה
26 מעקה לחצי גגו וכו'] ושמעת מיניה אפילו רשות הרבים מפסיק וכתב ר"י דוקא מב' צדי רה"ר או רה"י
27 מפסיק בין ב' גגין דזימנין דעביד מילי דצניעותא ולא מזדהר לפי שאינו קרוב אצל גג חברו אבל ב' גגין זה
28 בצד זה כיון דתשמישן שוה וקרובים [*לא] [*אפילו אביי מודה דלא] עבדי מעקה דודאי אביי לא פליג
29 אדר"נ אמר שמואל [*דאמר] אבל בין גג לגג לא דאל"ה אלא שהגג מזיק [*ס"א שגגין זה בצד זה מזיק]
30 היזק ראייה [*הוא] אם כן מ"ט לא פריך לאביי מהא [*דהיתה] [*דתניא היתה] חצירו למעלה מגגו של
31 חברו אין זקוק לו מאחר דמזיק היזק ראייה וכן כתב רבינו יואל משמו של רבינו יקיר. וראב"ן כתב אם יש
32 מקום אחד בחצירו של שמעון שיכול להצטנע שם אינו יכול למחות אבל אם רואה בחצירו [*בכל החצר]
33 בכ"מ אפילו כמה חצירות מפסיקות יכול למחות מחמת היזק ראייה וראיה [מדאמרי] [*מדאמר] [*דאמר]
34 ליה בעל החצר לבעל הגג לדידי קביעא תשמישי לדידך לא קביעא לך ולא ידענא עידנא דעיילת דאיצטנע
35 מינך שמע מינה דאם יכול להצטנע שאין עליו לסלק ראיתו וכן פסק באביאסף ותימה הוא למה יפסיד
36 שימוש שאר חצרו וכבר מצאתי בתשובות ישנות דרב צמח גאון [*בזה] [*שפסק כזה] הדין. אם רשות
37 הרבים וחצרות מפסיקות אפילו רחוק יכול למחות הלה מטעם היזק ראייה שהרי לא נתנו בו חז"ל שיעור
38 אלא כל מקום שיש היזק ראייה על המזיק להרחיק עצמו וגם משנה שלימה היא אבל פותח הוא ברשות

מקורות בעניני ה"ר והקדמה לב"ב פרק השותפין

Page 7 of 7 – YIJE 5782 – Set 2

- 1 הרבים פתח כנגד פתח דא"ל סוף סוף קא בעית לאיצטנועי מבני רה"ר הא לאו הכי כגון שהפתח למעלה
2 מי' אמות (*או ה' או ארבע) וליכא היזק ראייה מבני רה"ר יכול למחות אפילו רה"ר מפסיק ואני מצאתי
3 בתוספתא דר"מ אמר לא יפתח אדם פתח על גבי פתח חבירו פירוש כנגד פתחו של חבירו וחלון ע"ג חלון
4 של חבירו (*אבל יפתח) [*עי' לקמן בתוספתא פ"ב דליתא] וחלון ע"ג פתח ופתח ע"ג חלון וחכמים מתירין
5 ובלבד שירחק ד' אמות ופירש מורי דהא דסגי ליה בד' אמות היינו כשבונה בתוך שלו ד' אמות אבל
6 כשבונה על המיצר שייך היזק ראייה אפילו בהרחקה טובא כדתיניא החלונות מכנגדן ד' אמות שלא יאפיל
7 ואפ"ה צריך ארבע אמות למעלה שלא יציץ ויראה וההיא מתניתין מיירי בבונה על המיצר דלא סגי ליה
8 בהרחקת ד' אמות אבל בכונס [*לתוך שלו] סגי ליה בד' אמות כדי שלא תהא מתניתין כיחידאה ושלא
9 לסתור דברי רב צמח וכן מוכח נמי לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין [*דמשמע] (*שחלון) [*שהחלון]
10 סמוך לחצר השותפין וכל שכן לחצר חבירו דומיא דסיפא גבי זיז שבולט לחצר חבירו ובחצר שייך ביה
11 (שפיר) [*ס"א טפ"ן] היזק ראייה (*טפי) (*מגגו) [*מבגגין] כדגרסינן בירושלמי א"ר יוחנן כופין בחצרות ואין
12 כופין בגגין ונראה דבחצרות הסמוכות זו לזו כופין לעשות כותל אבל ב' גגין הסמוכין זו לזו אין כופין
13 כדאמר ר"נ אמר שמואל אבל בין ב' גגין לא (*היינו) [*והיינו] בסמוכים ודבוקים זה לזה אבל מרוחקין מב'
14 צדי רשות הרבים אפילו בין גג לגג כופין כדאמר אב"י. ומה שפסק ראב"ן שאם יש מקום בחצרו שיכול
15 להצטנע שם אינו יכול למחות יש להשיב חדא מה צריך לכל אחד להעדיף המעקה הא יכול לאיצטנועי
16 טובא במקום אחר שלא יוכל זה לראות ותו גבי חלונות עצמן קאמר מלמעלה שלא יציץ אפשר שישתמש
17 לצד אחר שלא כנגד החלון ותו דמאי טעמא יפסיד הלה שימוש שאר חצירו להכי מסתבר דכל היכא שיש
18 מרדכי מסכת בבא בתרא פרק חזקת הבתים רמז תקנה - תקנו:קצת היזק ראייה שיכול למחות
- 19 [רמז תקנו] מעשה אירע שראובן ושמעון היו בתיהם מקורבים זה אצל זה ופתח ראובן חלון על גגו של
20 שמעון ימים ושנים ועתה בא שמעון להגביה ביתו ולסתום חלונות של ראובן ולראובן יש לו אורה לביתו
21 לצד אחר ושאל ראב"ן הדין לפני רבני צרפת ולפני רבני רינו"ס וז"ל ראב"ן הנני דן כהלכה לפני רבותי
22 והנני מפרש [*לפי] דעתי ואם שגיתי המה יורוני תנן חלון המצרי אין לו חזקה ולצורי יש לו חזקה פי' ראובן
23 הפותח חלון המצרי לחצרו של שמעון ואינו [*פותר] [*פותר] לאורה כי יש לו אורה מצד אחר אלא
24 [*שפותר] לתשמיש אויר לישקף ולראות בו אך קטן הוא ואין יכול להוציא ראשו דרך שם (ואחרי שקיפתו
25 סוגרו) [*אז אין לו חזקה כי הפותר לאויר אין פותרו אלא בשעה שצריך לראות ואחר ראייתו סותמו מ"י].
26 ולהכי אין לו חזקה דמצי אמר שמעון מה שלא מחיתי ועכבתי מלפותרו מפני שלא היה לי היזק ראייה
27 שבשעה שהוא סתום אני משתמש בכל חצרי ובעת פתיחתו אני משתמש בצדי החלון בחצר מכאן ומכאן
28 (*ואינו) [*ואינך] יכול לראות אלא בחצר שכנגד החלון ואיני חסר מתשמיש חצרי [*כלום] אפילו שעה אחת
29 וזה נהנה וזה אינו חסר ואם פותר ראובן חלון צורי שיכול להוציא בו ראשו לחצרו של שמעון ולא עכבו ולא
30 מיחה הרי זו חזקה שהרי מונעו מתשמיש חצרו לגמרי בשעה שהוא פתוח שהרי יכול להוציא ראשו
31 ולראות בחצר ואף על פי שבשעה שהוא סגור יכול הוא להשתמש [*בכל החצר] כיון שבשעת פתיחתו אינו
32 יכול להשתמש ומחסר תשמישתיה היה לו למחות וכיון שלא מיחה מחל לו ונתן לו רשות